

stop aan een waterplek

Verband tussen klimaat en water

Voorbereiding

Ga op zoek naar een plek die een wisselende waterstand heeft. Een rivier of beek die soms uit haar oevers treedt, of een natuurlijk overstromingsgebied.

1. Neem eventueel contact op met de plaatselijke milieu-ambtenaar of ga zelf op zoek op [Geopunt](#) naar overstromingsgevoelige plekken.
2. Zoek informatie op over dit specifiek gebied of deze regio via verhalen of informatie die je verkrijgt bij de stad of de gemeente.

Ter plekke aan het water

1. Inleiding

Op welke manier denken jullie dat de klimaatverandering in deze streek/op deze plek een invloed zal hebben op het water in deze streek?

Denk ook aan de titel “Natte voeten en droge beddingen”, nl. enerzijds droogte en anderzijds wateroverlast.

Enkele inleidende vragen :

- Heeft deze plek/deze streek ooit overlast gehad door overstromingen? Wanneer was dit? Wat was de oorzaak?
- Heeft deze plek/deze streek ooit last gehad van extreme droogte? Wanneer was dit? Wie had er last van? Op welke manier?

Onderzoek de plek vooraf grondig. Enkele onderzoeksvragen kunnen zijn: Wat is de stroomrichting van het water? Waar is de zee? Is het water helder? Komt er veel afval in voor? Zie je vissen of andere waterdieren? Zijn er vissers? Kan je het waterpeil meten? Kan overstromend water worden opvangen?

Klimaatverandering heeft een invloed op de gemiddelde temperaturen maar ook op de neerslaghoeveelheid en het zeespiegelniveau... Wijzigingen hierin zorgen voor een noordwaartse verschuiving van de klimaatgordels. Voor België betekent dit meer en heviger neerslag tijdens de wintermaanden en vaker extreem droge periodes in de zomer.

Het doel van de volgende activiteiten is om op deze locatie dieper in te gaan op de gevolgen van de klimaatverandering met betrekking tot water, nl. enerzijds periodes met te weinig water tot extreme droogte en anderzijds periodes met teveel water tot wateroverlast.

Ook de mogelijkheden die er zijn om als burger of als bestuur hier actief mee aan de slag te gaan kunnen ter sprake komen. Zo kan men enerzijds zorgen voor voldoende wateropslag en meer groen als waterbuffer, maar anderzijds ook voor minder verharding.

2. Schilder de omgeving

Deze plek kan er op elk moment anders uitzien... Meestal is het hier een zee van groen, maar soms overheerst het blauw van het water.

Tel hoeveel kleuren een kunstenaar zou moeten gebruiken om dit landschap te schilderen? Duid ze aan op het schilderspalet.

Materiaal: opdrachtenboekje

3. Watertestje

Zoek een rustig plekje met in de nabijheid gras en asfalt. Waarschijnlijk heb je wel wat water mee op je fietstocht. Giet wat water in het gras en daarna op de wegkant. Merk je een verschil? En waarom?

Materiaal: waterflesje

4. Loopspel 'Zonnestraal – regendruppel' (Groepsopdracht)

Drie kinderen haken de handen in elkaar en vormen zo een ketting. Zij stellen de zonnestraal voor. De rest van de kinderen zijn de individuele regendruppels en lopen kriskras door elkaar. Telkens wanneer de zonnestraalketting een regendruppelkind ingesloten heeft doordat ze een gesloten cirkel vormt rondom de regendruppel, wordt die laatste ook een zonnestraal. Zo wordt de zonnestraalketting steeds langer. Als de zonnestraalketting te lang wordt, dan mag ze opsplitsen in meerdere zonnestraalkettingen om dan de resterende regendruppels nog te vangen.

Opmerking: voorzie een locatie met voldoende plaats.

In de klas

5. Verborgен water

Elke dag gebruik je meer water dan je denkt. Het virtueel of verborgen water is de hoeveelheid water die nodig is om iets te produceren (bv. onze voedingsproducten, onze kleding, onze transportmiddelen...). De watervoetafdruk geeft een beeld van de hoeveelheid verborgen water in een product. Bijvoorbeeld om 1 jeansbroek te maken is er 10.000 liter water nodig. Wat heb je deze morgen gegeten? Bereken de watervoetafdruk van jouw ontbijt via www.watervoetafdruk.be/demo

Duiding

Meer neerslag in winter, minder in de zomer

We kennen ondertussen allemaal de beelden van de extreme hittegolven in Rusland en de eindeloze droogte in Californië. Maar ook onze streken krijgen te maken met extremer weer. De laatste jaren horen we meer en meer over veel neerslag op korte tijd, met vaak **plaatselijk zware onweders en ernstige overstromingen**. Vooral in de **winters** verwacht men in de toekomst veel **meer neerslag**.

Anderzijds zijn er vaak langere periodes van **droogte**. Men verwacht voor België in de zomer minder regen in combinatie met hogere temperaturen die voor meer verdamping zullen zorgen. Vlaanderen is één van de streken in Europa met de laagste waterbeschikbaarheid per inwoner. Dat komt door de combinatie van een hoge bevolkingsdichtheid en een relatief beperkte aanwezigheid van oppervlakte- en grondwater. De klimaatverandering brengt de waterbeschikbaarheid nog meer uit balans.

Verharding is een bijkomend probleem

Deze extreme weersfenomenen zijn het gevolg van de klimaatverandering die we zelf veroorzaken. De toename van overstromingen is trouwens niet alleen het gevolg van de klimaatverandering. Er is ook veel **gebouwd in de winterbedding van rivieren, waterlopen zijn recht-**

getrokken en veel grond is **verhard** of gebetonneerd en zo ondoordringbaar geworden. Daardoor kan het water niet goed meer in de bodem sijpelen en vloeit het rechtstreeks weg.

Sommige huizen liggen in effectief overstromingsgevoelig gebied, waardoor de kans heel groot is dat de specifieke rivier hier bij zware regenval buiten haar oevers treedt. Deze gronden, meestal laaggelegen meersen, zijn eigenlijk van nature een overstromingsgebied en zijn ten onrechte ingepalmd als woongebied met alle gekende ellende tot gevolg.

Oplossingen

Er zijn vele mogelijkheden die toelaten om op de toekomstvoorspellingen te anticiperen: we zullen als eerste de natuur nodig hebben als buffer tegen de gevolgen van de klimaatverandering: we moeten **meer en beter groen voorzien en waterbuffers installeren**. Bovendien zullen we zoveel mogelijk **hemelwater** moeten **opvangen** om periodes van droogte te overbruggen. **Minder verhard** moet de boodschap zijn en als verharding toch nodig is, dan moeten we gebruik maken van infiltrerende oppervlakken.